

Rettigheder og ansvar

FN's Børnekonvention giver rettigheder til alle børn og unge, men konventionen forpligter samtidig voksne til at tage ansvar for, at rettighederne overholdes og fremmes. Derfor sonder konventionen mellem børn og unge som *rettighedshavere* og voksne som *ansvarsbærere*.

Børnekonventionen giver rettigheder til børn og unge

At børn og unge er rettighedshavere, betyder ikke alene, at de har **krav** på beskyttelse, sundhed, trivsel, inddragelse

og en række andre forhold, der er beskrevet i børnekonventionens artikler. Børn og unges status som rettighedshavere gør, at de samtidig skal betragtes som selvstændige og kompetente individer med egne rettigheder.

Børn og unge kan ikke blot gøre krav på de rettigheder, der følger af børnekonventionens artikler. De har også **ret** til at få dem håndhævet. Det indebærer, at børn og unge skal have mulighed for at få prøvet ved en retsinstans, om deres rettigheder bliver overholdt.



Alle individer har grundlæggende rettigheder gennem FN's Menneskerettighedskonventioner. Dem har vi i kraft af, at vi er mennesker. Når børn og unge har rettigheder fra børnekonventionen, der rækker udover menneskerettighederne, er det derfor i kraft af, at de ikke er voksne. Dette princip bygger på den grundlæggende antagelse, at børn og unge har brug for særlige rettigheder, alene fordi de er børn eller unge.

Børnekonventionen forpligter voksne til at tage ansvar

Børnekonventionen forpligter voksne som ansvarsbærere. I en række af konventionens artikler er det således beskrevet, hvem der bærer ansvaret for, at rettigheden overholdes og fremmes. Artikel 16 giver eksempelvis børn og unge ret til privatliv, men artiklen placerer samtidig ansvaret for denne rettighed hos lovgiverne. Her bliver den folkevalgte forsamling altså ansvarsbærere. Et andet eksempel er artikel 18, hvor forældre eller værger gøres til ansvarsbærere for, at barnet eller den unge opdrages og udvikles.

Børn og unge har egne rettigheder fordi:

- De ikke kan beskytte sig selv på lige fod med voksne.
- De er underlagt beslutninger, der træffes af deres forældre eller værger.
- De ikke har kapacitetsmæssig adgang til den samme historiske hukommelse, som voksne har.
- Deres fornemmelse for tid er en anden, end den voksne har.

Rettigheder og ansvar skal holdes adskilt

Ret til at:	Pligt til at:
• Blive ligestillet med andre • Få vægtet sine tarv højest • Udvikle sig og overleve • Blive hørt	• Beskytte • Træffe beslutninger • Skabe rammer • Inddrage



Rettigheds-haver



Ansvars-bærer

De fire kerneartikler i børnekonventionen demonstrerer princippet om at holde rettigheder og ansvar adskilt.

Artikel 2 forpligter voksne til at yde beskyttelse (*ansvar*), så barnet eller den unge ikke udsættes for forskelsbehandling eller diskrimination (*rettighed*). **Artikel 3** forpligter voksne til at træffe beslutninger (*ansvar*), der vægter barnets eller den unges tarv højest (*rettighed*). **Artikel 6** forpligter voksne til at skabe rammer (*ansvar*), der sikrer barnet eller den unges udvikling og overlevelse (*rettighed*). Og **artikel 12** forpligter voksne til at inddrage (*ansvar*), så barnet eller den unge bliver hørt (*rettighed*).

Rettighederne fra børnekonventionen gælder for alle børn og unge, uanset om et barn eller en ung har været medvirkende til, at en rettighed sættes under pres. Ansvar for at rettighederne overholdes og fremmes kan aldrig placeres hos barnet eller den unge.